
INGEBOEKT

Taalbeheersing in theorie en praktijk

W.K.B. Koning (red) - 'Taalbeheersing in theorie en praktijk'. Foris Publications, Dordrecht - Nederland/Cinnaminson - USA, 1985 (pp. 557 - prijs : 79.50 gld).

Als u graag eens iets wil lezen over 'Robots en beleefdheid' of over 'hoe u zich kan opstellen tijdens een politieverhoor', dan kan u altijd terecht in de bundel 'Taalbeheersing in Theorie en Praktijk'. Of u ook wat meer over deze onderwerpen te weten zal komen is echter een andere vraag ...

Toegegeven, het zijn misschien wel de twee vreemdste bijdragen uit deze bundel, maar toch zijn ze in zekere zin symptomatisch. Vaak is het immers zo dat je als lezer met een wat onbevredigd gevoel blijft zitten na het doornemen van een bijdrage met weer zo'n veelbelovende titel.

Dat je nu en dan op je honger blijft zitten is misschien wel een beetje eigen aan dergelijke publicaties. Het boek bevat immers de teksten van de lezingen die gehouden zijn op het Taalbeheersingscongres van de Vereniging Universitair Overleg Taalbeheersing (VIOT) in augustus 1984 te Tilburg. De lezingen werden wel herwerkt voor deze uitgave, maar er werd geen selectie doorgevoerd. Begrijpelijk natuurlijk, maar het gevolg is wel dat er een grote diversiteit ontstaat qua kwaliteit, die voor een commerciële uitgave niet zo wenselijk is. Soms krijg je dan ook de indruk dat de universitaire lezing- en publikatiedruk voor sommige onderzoekers erg zwaar weegt.

Maar laten we deze uitgave geen onrecht aandoen. Belangrijker is immers dat er nog plaats is op de markt voor dergelijke uitgaven. De lezer zal dan zelf wel het kaf van het koren scheiden. Iets meer dus nu over de inhoud.

De artikelen in deze bundel zijn onderverdeeld in vijf hoofdthema's : Argumentatietheorie en Rhetorica; Conversatieanalyse en Sociolinguïstiek; Taalbeheersingsonderwijs; Taalbeheersing in organisaties. M.a.w. een vrij volledig beeld van de gebieden waarin de taalbeheerser op dit ogenblik onderzoek verricht.

Iets vertellen over elk van de bijdragen is natuurlijk onmogelijk

Ik beperk me dan ook tot enkele krachtlijnen en blijf stilstaan bij enkele bijdragen die om een of andere reden merkwaardig zijn.

Zo is bijvoorbeeld de inleidende bijdrage van Frans van Eemeren over 'Argumentatie in wisselend perspectief' erg boeiend. Aan de hand van duidelijke voorbeelden geeft hij ons een overzicht van het onderzoek in de argumentatieleer en behandelt hij bondig enkele recente ontwikkelingen. De bijdragen over argumentatie die hierop volgen zijn echter minder overtuigend. Het zijn meestal detailistische uitdiepingen van een element uit de argumentatieleer.

Van onderzoekers verwacht je natuurlijk niet onmiddellijk pasklare didactische modellen om de leerlingen beter te leren argumenteren maar ik kan me toch niet van de indruk ontdoen dat de argumentatieleer een beetje de weg opgaat van wetenschap om de wetenschap (en daardoor een vrij specialistisch leven gaat leiden). Een artikel dat volgens mij wel openingen biedt naar het argumentatieonderwijs is bijvoorbeeld 'Het identificeren van argumentatieschema's' (Van Eemeren en Kruijer). Daarin behandelen de auteurs analysemogelijkheden voor redeneringen als 'Ik vind het helemaal niet nodig jou twintig gulden zakgeld te geven : je zusje kreeg ook altijd een tientje per week.' Ongetwijfeld een erg herkenbare en alledaagse redeneervorm.

Ook de evaluatie van de vaardigheden blijft in de taalbeheersing een belangrijke (en moeilijke) plaats innemen. In deze bundel krijgt vooral de beoordeling van de schrijfvaardigheid speciale aandacht : discussies over globaal versus analytisch oordelen, het gebruik van type-tekstmodellen (vergelijkingsmethode), etc.

In het deel over 'Taalbeheersingsonderwijs' vertellen een aantal onderzoekers en lesgevers hoe zij hun onderwijs (of een stukje daarvan) in de praktijk organiseren. Zeker de bijdragen van Andeweg en Jaspers, Rijlaarsdam, Van Soest, Van der Staak en Woudstra kunnen erg inspirerend werken. Opmerkelijk is dat bijna al deze bijdragen een procesgerichte benadering van de vaardigheden voorstellen (veelal onder invloed van Flower). Ook in de zakelijke communicatie lijkt de produkt-benadering meer en meer veld te verliezen.

Voor het eerst kwam ook het thema 'Taalbeheersing in organisaties' aan bod. Een onderwerp dat zeker niet de onaardigste bijdragen oplevert. De auteurs laten duidelijk zien dat er bij de overheid en in de bedrijfswereld een groeiende interesse bestaat voor de taalhanteling. Meer en meer zien ze het belang in van een degelijke en efficiënte communicatiestroom. In elk geval een duidelijk signaal voor de opleiding van neerlandici.

Al met al dus een bonte verzameling van bijdragen. Of om het met de (gewogen) woorden van de samensteller te zeggen : 'Tesamen weerspiegelen de 61 teksten in deze bundel het vlootschouwkarakter van het congres. De grote diversiteit in onderwerp en kwaliteit zorgt ervoor dat een tamelijk representatief beeld naar voren komt van de stand van zaken in het taalbeheersingsonderzoek.' (p. X)

Diegenen die het congres niet bijwoonden zullen de samensteller dankbaar zijn; de congresgangers zullen met plezier een aantal bijdragen herlezen.

Lezen zal wel altijd een beetje selecteren blijven

Luuk Van Waes, Huybrechtsstraat 28, 2200 Borgerhout

BELEGGEN: KORT EN GOED KAN OOK

U zoekt de hoogste opbrengst voor uw geld. Ook als u het maar even - een paar weken of maanden - opzij kan zetten. Een kortlopende rekening bij de ASLK biedt u bijzonder interessante interestvoeten. En uw geld ligt maar vast voor een korte periode. Van 15 dagen tot hooguit een jaar. Bovendien brengt uw kapitaal al rente op vanaf de eerste dag na inlage. Een belegging op korte termijn is een belegging voor mensen met zin voor zaken. Informeer gerust naar de meest recente interesttarieven bij uw ASLK-agentschap. Al was het maar om u ervan te overtuigen dat kort beleggen kan. En goed ook.

ASKL
we doen met je mee